

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

végzése

Az ügy száma: Kfv.III.45.132/2023/8.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Katalin a tanács elnöke

Dr. Bérces Nóra előadó bíró

Dr. Kovács András bíró

Dr. Gyurán Ildikó bíró

Dr. Sugár Tamás bíró

A felperes: felperes neve

felperes címe

Felperesi képviselő: Sipos & Moskovits Ügyvédi Iroda

ügyintéző ügyvéd: dr. Moskovits Károly

Az alperes: ... Vármegyei Kormányhivatal

alperes címe

Alperesi képviselő: Simkóné dr. Tornai Anita kamarai jogtanácsos

A per tárgya: társadalombiztosítási ügyben indult közigazgatási jogvita

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A csatlakozó felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: a Debreceni Törvényszék 103.K.701.223/2023/11. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Debreceni Törvényszék 103.K.701.223/2023/11. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja.

A végzés ellen további perorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2022. augusztus 6. napjától rokkantsági ellátásban részesült, mert 60%-os egészségi állapota alapján 2021. szeptember 1. napjától „B2” minősítési kategóriába tartozott. A felperes 2023. február 14. napján benyújtott „Állapotváltozás bejelentés” kérelme alapján eljáró alperes a 2023. március 14. napján kelt határozatával a rokkantsági ellátás továbbfolyósításáról rendelkezett, mert a komplex minősítés eredményéről szóló összefoglaló vélemény szerint a felperes egészségi állapotának mértéke 59%-os, mely állapota alapján továbbra is a „B2” minősítési kategóriába tartozik. Az alperes határozatát a komplex minősítésre vonatkozó részletes szabályokról szóló 7/2012. (II. 14.) NEFMI rendelet (a továbbiakban: NEFMI rendelet), valamint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) 15. § (1) bekezdése, 19. § (3) bekezdése, 15/A. § (2) bekezdés c) pont ca) alpontja rendelkezéseire alapította.

A felperes keresete és az alperes védirata

[2] A felperes keresetében a döntés megváltoztatását kérte, sérelmezve egészségi állapota mértékét és az állapotrosszabbodás megállapításának elutasítását. Álláspontja szerint az alperes egyes megbetegedéseit és orvosi iratait nem vette figyelembe az egészségi állapot mértéke, illetőleg az állapotrosszabbodás vizsgálata során.

[3] Az alperes védiratában a kereset elutasítását kérte a határozatában foglalt jogi és ténybeli indokai fenntartásával.

A bíróság ítélete

[4] A bíróság az alperes 2023. március 14. napján kelt határozatát megsemmisítette és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte. Határozatát a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 89. § (1) bekezdés a) és b) pontjaira, 85. § (1) bekezdésére, az Mmtv. 2. § (1) bekezdésére, 19. § (1) bekezdés c) pontjára és (3) bekezdésére, valamint a NEFMI rendelet 4. § (1) bekezdésére és 3. § (2) bekezdésére alapította.

[5] A bíróság megállapította, hogy a felperes indítványára kirendelt igazságügyi orvosszakértő a felperes össz-szervezeti egészségkárosodását 55%-ban, egészségi állapotát 45%-ban véleményezte azzal, hogy ezen állapot a szakértői bizottságok vizsgálatának időpontjában (2023. március 13. napján), valamint az alperesi határozat meghozatalának időpontjában (2023. március 14. napján) is fennállt. A felperes rehabilitációja nem javasolt, ezért „C2” minősítési kategóriába tartozó. A felperes tekintetében megállapítható az állapotváltozás, a véleményezett minősítési kategória eltér az alperes határozatában rögzített 40%-os össz-egészségkárosodástól és „B2” minősítési kategóriától. A felperes felülvizsgálata 2025. augusztus hónapban indokolt. A szakértő szakvéleményében rögzítette a szakértői bizottság véleményétől való eltérés indokait, amelyet a mozgásszervi és a légzőszervi rész-egészségkárosodás eltérő értékelésében jelölt meg, azzal, hogy ezeket az egészségkárosodásokat az alperesi szakértői bizottság alulértékelte. A szakvélemény a rehabilitálhatóság minősítésének foglalkoztatási szempontjait is tartalmazta, amely szerint a felperes rehabilitációja nem javasolt.

[6] A felek a szakvéleményben foglaltakat nem vitatták, az alperes azonban a foglalkozási rehabilitáció körében tett szakértői nyilatkozat figyelmen kívül hagyását kérte.

[7] A bíróság megállapította, hogy a felperes bizonyítási kötelezettségének eleget tett, a beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény a felperes álláspontját alátámasztotta, az alperes pedig nem adott elő olyan körülményt, amely a szakértői vélemény aggályosságára utalna, ezért a bíróság az igazságügyi szakértő szakvéleményét ítélezése alapjául elfogadta. A felperes egészségi állapotában változás következett be, és annak 45%-os mértékére tekintettel a rehabilitációs minősítési kategóriája „C2”. Mindezek miatt a bíróság az alperes jogszabálysértő határozatát megsemmisítette és az alperest új eljárásra kötelezte. Az új eljárásra előírta az alperes számára, hogy vegye figyelembe az igazságügyi orvosszakértői véleményben megállapított egészségkárosodási és egészségi állapot mértékeket, és a „C2” minősítési kategória alapul vételével döntsön a felperest megillető ellátásról azzal, hogy a felperes egészségi állapotának véleményezett mértéke már 2023. március 13. napján is fennálló volt. A bíróság kitért arra is, hogy a foglalkoztatási rehabilitáció körében tett szakértői megállapítások figyelmen kívül hagyására nem látott indokot, a perben beszerzett szakértői vélemény az alperest a megismételt eljárás során köti.

A felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem

[8] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az ügyben eljáró bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[9] Érvelése szerint a NEFMI rendelet 3. § (1) bekezdésében meghatározott komplex minősítés attól komplex, hogy az egészségi állapot orvosszakmai szempontú vizsgálata, valamint a rehabilitálhatóság foglalkoztatási és szociális szempontú vizsgálata is megtörténik. A jogszabály rendelkezései kógensek, a NEFMI rendelet 4. § (1) bekezdésében meghatározott vizsgálat egyik eleme sem nélkülözhető, a minősítési kategóriába sorolás csak mindhárom elem együttes értékelése alapján történhet meg. Az orvosszakértő csupán az egészségi állapot, valamint a rehabilitálhatóság orvosszakmai véleményezésére jogosult. A bíróság ekképp csak részben lefolytatott bizonyítás alapján, komplex minősítés nélkül állapította meg, hogy a felperes a „C2” minősítési kategóriába tartozik.

[10] A bizonyítékok Kp. 78. §-ában rögzített értékelésével összefüggésben hivatkozott a Kúria Büntető-Közigazgatási-Munkaügyi és Polgári Kollégiumai „Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdése” joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményében rögzítettek, amelyek egyebek mellett az Alkotmánybíróság döntéseire, az Emberi Jogok Európai Egyezményére, az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikkére, a Kúria több megjelölt határozatára is kitértek. Kiemelte a 3047/2017. (III. 20.) AB határozat (a továbbiakban: AB határozat) komplex minősítés körében tett megállapítását, amely szerint a komplex minősítés célja a megmaradt egészségi állapot felmérése: a rehabilitáció előkészítése annak érdekében, hogy a vizsgálaton részt vevő személy sikeresen eljuthasson elsősorban a nyílt munkaerőpiacra, az egészségi állapotát nem veszélyeztető munkakörbe. Hangsúlyozta, hogy a bíróság eljárása során a teljes felülvizsgálat elvét jeleníti meg; a teljes felülvizsgálat követelménye felel meg az Alaptörvény jogállamiságra és jogegyenlőségre vonatkozó rendelkezéseinek [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés és XV. cikk (1) bekezdés]. Hivatkozott a Debreceni Törvényszék korábbi ítéletére, amely utalt a Kúria BH 2017.239. szám alatti döntésére, amely szerint ha nem áll a bíróság rendelkezésére olyan szakértői vélemény, amely az orvosi, a foglalkozás és a szociális szempontú rehabilitálhatóságot együttesen véleményezi,

nem dönthető el, hogy a felperes milyen minősítési kategóriába tartozik, azaz rokkantsági ellátásra vagy rehabilitációs ellátásra lesz-e jogosult. A Debreceni Törvényszék – anélkül, hogy eljárása során a rehabilitálhatóság szociális szempontú vizsgálatát lefolytatta volna –, jogsértően állapította meg, hogy a felperes a „C2” minősítési kategóriába tartozik, azaz a tényállás teljeskörű feltárása nélkül, a komplex minősítésre vonatkozó rendelkezésekkel és a kialakult bírói gyakorlattal szemben hozta meg döntését és állapította meg a felperes minősítési kategóriába tartozását. A kialakult bírói gyakorlat szerint ugyanis az igazságügyi orvosszakértő által véleményezett egészségi állapot és össz-szervezeti egészségkárosodás megállapítása mellett a bíróságok az alperesi kormányhivatalokat azzal utasítják új eljárásra, hogy a megállapított egészségi állapot figyelembevételével folytassanak le megismételt eljárást, amelynek keretében a rehabilitálhatóság foglalkoztatási és szociális szempontú vizsgálatát is el kell végezni, majd ezek eredménye alapján lehet a felperes minősítési kategóriába tartozásáról jogszerű döntést hozni.

[11] A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmét a Kúria visszautasította. A felülvizsgálatra tett észrevételben a felperes utalt arra, hogy nincs elegendő, a foglalkoztatási és szociális rehabilitáció megállapításához megfelelő kompetenciával rendelkező szakértő. A legfontosabb kérdés az egészségi állapot kérdése. A perben eljáró szakértőnek kizárólag a szociális rehabilitáció körében nem volt meg a kompetenciája, amelyről nem is nyilatkozott.

A Kúria döntése és jogi indokai

[12] A felülvizsgálati kérelem megalapozott az alábbiak szerint.

[13] A Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül.

[14] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a bizonyítékok értékelésének a Kp. 78. § (1)-(2) bekezdéseinek sérelmét – és ezen keresztül a NEFMI rendelet 3. § (1)-(2) bekezdéseinek, valamint 4. § (1) bekezdésének megsértését is – állította, amely szerint a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben, a megelőző eljárásban megállapított tényállással összevetve értékeli. A Kúria már több döntésében rámutatott arra, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok mérlegelésén alapuló ítélet akkor támadható eredményesen, a bizonyítékok felülmérlegelésének akkor van helye, ha a bizonyítékok egyenként és összességükben nem alkalmasak a megállapított tények igazolására, vagy azok köre olyan mértékben hiányos, hogy abból megalapozott következtetés nem vonható le, illetve, ha a bizonyítékok mérlegelése kirívóan okszerűtlen vagy iratellenes. A közigazgatási per sajátosságára tekintettel a bizonyítékok mérlegelése akkor helytálló, ha azokat a bíróság nemcsak a törvényi tényállással, hanem a megelőző eljárásban megállapított tényállással is összeveti és ezután vonja le a döntéshez szükséges következtetéseket (Kf.VII.39.038/2020/4., Kfv.III.45.111/2021/4.). A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésének nincs helye, a felülvizsgálat csak arra szorítkozhat, hogy a mérlegelés körébe vont adatok, tények értékelésénél nincs-e nyilvánvalóan helytelen következtetés (Kfv.III.37.768/2022/7.).

[15] A peradatok szerint az alperes határozatában azért rendelkezett a korábban megállapított rokkantsági ellátás továbbfolyósításáról, mert a szakértői bizottság által 2023. március 13-án készített, a komplex minősítés eredményéről szóló összefoglaló vélemény a felperes egészségi állapotát 59%-os mértékűnek véleményezte, és állapota alapján a felperest továbbra is „B2” minősítési kategóriába tartozónak értékelte. E minősítési kategóriába a NEFMI rendelet 3. § (2) bekezdésének b) pontja értelmében az sorolható be, akinek egészségi

állapota 51-60% között van és a 2. melléklet szerint elvégzett, a rehabilitálhatóság foglalkoztatási szempontú, vagy a 3. melléklet szerint elvégzett, a rehabilitálhatóság szociális szempontú vizsgálata alapján a rehabilitációja nem javasolt. A felperes azért kérte egészségi állapota felülvizsgálatát, mert úgy vélte, hogy egészségi állapota – az időközben elvégzett gerincműtétet követően – rosszabbodott, az alapján a korábbtól eltérő minősítési kategóriába tartozik.

[16] A Kúria számos korábbi határozatában (Mfv.III.10.605/2011/3., Mfv.III.10.163/2011/4.) rögzítette, hogy a bíróság olyan szakértő kirendeléséről köteles gondoskodni, aki a perben jelentős tény, körülmény megállapításához megfelelő szakértelemmel rendelkezik. A rehabilitálhatóság kérdésének eldöntése több, erre megfelelő szakértelemmel rendelkező szakértő feladata, akik véleményüket együttesen egymással egyeztetve alakítják ki. A komplex minősítési rendszer célja, hogy a betegségek, sérülések, rendellenességek következtében kialakuló egészségkárosodások, fogyatékoságok, megváltozott munkaképesség és egyéb képességek szakértői véleményezése egységes szakmai elvek és módszertan alapján történjen. A komplexitás lényege, hogy a szakértői bizottság a rehabilitálhatóság megállapítása során a felperes egészségkárosodásának (egészségi állapotának) mértékét, szakmai munkaképességét, személyi adottságait, képzettségét, szakmai gyakorlatát, a rehabilitációt is befolyásoló szociális körülményeit, közvetlen és tágabb fizikai, társadalmi környezetét és munkaerő-piaci lehetőségeit figyelembe véve értékeli.

[17] A perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő felek által nem vitatott, aggálytalan szakvéleménye a felperes egészségi állapotát 45%-os mértékűnek értékelte, amely alapján a felperes a NEFMI rendelet 3. § (2) bekezdés c) vagy d) pontjában meghatározott „C1” vagy „C2” minősítési kategóriába tartozhat, attól függően, hogy a rehabilitálhatóság foglalkoztatási, illetve szociális szempontú vizsgálata alapján a rehabilitációja javasolt, vagy sem. A perben kirendelt szakértő úgy nyilatkozott, hogy a foglalkozási rehabilitációs szakértői névjegyzékben is szerepel, erre figyelemmel a felperes rehabilitálhatóságának foglalkozási szempontjait is tartalmazó szakvéleményt adott, kompetencia hiányában azonban nem történt meg a felperes rehabilitálhatóságának szociális szempontú vizsgálata.

[18] A komplex minősítési rendszerben az egészségi állapot mértéke mellett a rehabilitálhatóságot foglalkoztatási és szociális szempontból egyaránt vizsgálni kell. Az igazságügyi orvosszakértő orvosszakmai és foglalkoztatási szempontú szakvéleménye nem pótolja a rehabilitálhatóságnak a NEFMI rendelet 3. melléklete szerint elvégzendő szociális szempontú vizsgálatát.

[19] Emellett a Kúria kiemeli, hogy korábban több határozatában is kifejtette – és ezen álláspontja irányadó a megváltozott munkaképességű személyek komplex minősítési eljárására is –, hogy az egészségkárosodás mértékének tisztázásához elegendő az orvosszakértői vélemény beszerzése, a közigazgatási eljárásban a rehabilitálhatóság kérdésében beszerzett komplex szakvélemény megalapozottságáról azonban a közigazgatási eljárásban szakvéleményt adókéval azonos szakértelemmel rendelkező szakértők bevonásával (foglalkoztatási és szociális szakértő), azonos kérdések vizsgálatával együttes, illetve egybehangzó szakvélemények beszerzése alapján lehet és kell dönten (Mfv.III.10.772/2016/4., stb.). Amennyiben nem áll a bíróság rendelkezésére olyan szakértői szakvélemény, amely az orvosi, a foglalkozási és a szociális szempontú rehabilitálhatóságot együttesen véleményezi, nem dönthető el, hogy felperes milyen minősítési kategóriába tartozik, azaz rokkantsági ellátásra vagy rehabilitációs ellátásra lesz-e jogosult (BH2017.239.; Mfv.10.774/2016/4.). A rehabilitálhatóság megítélése különleges szakértelmet igényel. Az egészségi állapot eltérő megállapítása önmagában nem ad alapot arra, hogy a bíróság a felperest más kategóriába sorolja be, ilyen esetben a felperes rehabilitálhatóságának

vizsgálatára az alperes köteles (Mfv.III.10.771/2016/5.). Nincs helye a rehabilitációra vonatkozóan bizonyítás felvételének és döntésnek akkor sem, ha az alperes a perben bizonyítottathoz képest eltérő egészségkárosodáshoz viszonyítottan vizsgálta a rehabilitálhatóságát (Mfv.III.10.772/2016/4.).

[20] A bíróság a fentiekre figyelemmel a perben beszerzett orvosszakértői vélemény Kp. 78. § (2) bekezdésétől eltérő értékelése miatt tévesen rendelkezett akként, hogy a megismételt eljárásban a felperes kérelméről a „C2” minősítési kategória alapulvételével kell döntést hozni.

[21] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával hatályon kívül helyezte és az eljáró bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

[22] A megismételt eljárásban a bíróság kizárólag a felperes egészségi állapota mértékének megállapítására szorítkozhat. A rehabilitálhatóság további szakértői vizsgálatára nem a bíróság, hanem a bíróság által elrendelt megismételt eljárásban az alperes köteles. Ellenkező esetben nem érvényesül a felperes – Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított – jogorvoslathoz való joga.

A döntés elvi tartalma

[23] *Amennyiben a bíróság által megállapított egészségi állapot az alperes határozatában foglaltaktól eltérő mértékű, a bíróság nem írhatja elő a közigazgatási szervnek, hogy a megismételt eljárásban milyen minősítési kategória alapul vételével döntsön a megváltozott munkaképességű személy ellátásáról. A perben megállapított egészségi állapothoz tartozó komplex minősítés elvégzése az alperes feladata.*

Záró rész

[24] A pernyertes alperes a felülvizsgálati eljárásban perköltségigényt nem terjesztett elő, ezért a Kúria a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 82. § (3) bekezdése alapján mellőzte a perköltség megállapítását.

[25] Az eljárás az Mmtv. 14. § (2) bekezdése alapján illetékmentes, ezért a Kúriának e tárgyban rendelkeznie nem kellett.

[26] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése által alkalmazni rendelt Kp. 99. § (3) bekezdése alapján irányadó Kp. 77. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

[27] A végzés ellen a felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Dr. Farkas Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Bérces Nóra s.k. előadó bíró, Dr. Kovács András s.k. bíró, Dr. Gyurán Ildikó s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő